

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

09 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iunie 2021, în cauza penală privindu-i pe

Calmațui Eduard XXXXX, născut la XXXXX, originar din raionul XXXXX;

SA "Basarabia-Nord", cu sediul în mun. XXXXX, XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 19.07.2016 – 17.10.2019 (prima instanță);
2. 15.11.2019 – 03.06.2021 (instanța de apel);
3. 06.10.2021 – 09.02.2022 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 17 octombrie 2019 Calmațui Eduard XXXXX și SA "Basarabia-Nord" au fost achitați de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 art. 362¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, din motivul că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

Totodată, a fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că potrivit rechizitoriului, Calmațui Eduard este învinuit că în perioada lunii august a anului 2015, aflându-se pe teritoriul mun. Chișinău, acționând împreună și în comun acord cu persoane nestabilite la moment de organul de urmărire penală, urmărind scopul obținerii unui avantaj material în urma organizării tranzitării ilegale a teritoriului Republicii Moldova a persoanelor care nu sînt nici cetățeni, nici rezidenți ai RM, atrăgând în activitatea criminală și persoana juridică SA "Basarabia-Nord" cu sediul în mun. XXXXX, la data de XXXXX, formînd în acest scop o reuniune stabilă de persoane care s-au organizat în prealabil pentru a comite una sau mai multe infracțiuni, au comis organizarea migrațiunii ilegale în următoarele circumstanțe.

Astfel, în perioada vizată Calmațui Eduard, acționând împreună și în comun

acord cu persoane nestabilite la moment de organul de urmărire penală, atrăgând în activitatea criminală și persoana juridică SA "Basarabia-Nord" cu sediul în mun. Bălți XXXXX și cod fiscal XXXXX, urmărind scopul obținerii unui avantaj material în urma organizării tranzitării ilegale a teritoriului Republicii Moldova a persoanelor care nu sînt nici cetățeni, nici rezidenți ai RM, a organizat, contra unei plăți constituite din 4000 dolari SUA, tranzitarea ilegală a hotarelor de stat a Republicii Moldova prin intermediul Aeroportului Chișinău cu scopul de a ajunge în țările UE, a cetățeanului Nigeriei, Nwafor Christopher XXXXX, an. XXXXX.

În continuare, urmând planul criminal elaborat, pentru a duce pînă la capăt intenția criminală inițială de migrație ilegală a persoanei indicate mai sus, la data de 26 februarie 2015 cet. Calmațui Eduard, care ocupa funcția de director general SA "Basarabia Nord", s-a adresat în adresa Biroului Migrație și Azil al MAI cu demersul nr. 398 din 24 august 2015, prin care a solicitat acordul pentru obținerea vizei de scurtă ședere pentru cetățeanul Nigeriei, Nwafor Christopher XXXXX, a.n. XXXXX, sub pretextul de a face cunoștință cu întreprinderea și testarea produselor companiei ca, ulterior să procure produsele companiei pentru a fi exportate în Nigeria.

La demersul înaintat de către Calmațui Eduard din numele companiei au fost anexate acte fraduloase, care nu corespund realității, pentru a se corespunde pct. 8, Capitolul II a HG nr. 331 din 05 mai 2011 cu privire la eliberarea invitațiilor pentru străini, întrunind astfel și prevederile art. 28 al Legii nr. 200 din 16 iulie 2010, privind regimul străinilor în Republica Moldova, în baza cărora la data de 15 septembrie 2015 de către Biroul Migrație și Azil al MAI a fost emisă încheiere privind eliberarea invitației cu durată de ședere de 10 zile pentru cetățeanul Nigeriei, Nwafor Christopher Ikpeama, născut la 15 februarie 1985.

În baza vizei electronice obținute drept urmare a invitației emise de către Biroul Migrație și Azil al MAI cetățeanul Nigeriei, Nwafor Christopher XXXXX a intrat pe teritoriul Republicii Moldova prin intermediul Aeroportului Chișinău la data de 26 decembrie 2015.

Ulterior, la data de 22 ianuarie 2016, de către colaboratorii Biroului Migrație și Azil al MAI a fost depistat cetățeanul Nigeriei, Nwafor Christopher XXXXX, cu ședere ilegală pe teritoriul Republicii Moldova.

Astfel, Calmațui Eduard a fost învinuit de către organul de urmărire penală că prin acțiunile sale intenționate a săvîrșit, prin participație, infracțiunea prevăzută de art.42 art. 362¹ alin (3) lit. a) Cod penal adică, organizarea, în scopul obținerii, direct sau indirect, a unui folos financiar sau material, a intrării, șederii, tranzitării ilegale a teritoriului statului sau a ieșirii de pe acest teritoriu a persoanei care nu este nici cetățean, nici rezident al acestui stat, săvîrșit de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală.

SA "Basarabia-Nord", cu sediul în mun. XXXXX, înregistrat în Republica Moldova la data de XXXXX, în persoana administratorului Calmațui Eduard, în perioada lunii august anului 2015, aflîndu-se pe teritoriul mun. Chișinău, acționînd împreună și în comun acord cu persoane nestabilite la moment de organul de urmărire penală, urmărind scopul obținerii unui avantaj material în urma organizării tranzitării ilegale a teritoriului Republicii Moldova a persoanelor care nu sînt nici cetățeni, nici rezidenți ai RM, formînd în acest scop o reuniune stabilă de persoane care sau

organizat în prealabil pentru a comite una sau mai multe infracțiuni au comis organizarea migrației ilegale în următoarele circumstanțe.

Astfel, în perioada vizată Calmațui Eduard, acționând împreună și în comun acord cu persoane nestabilite la moment de organul de urmărire penală, atrăgând în activitatea criminală și persoana juridică SA "Basarabia-Nord" cu sediul în mun. XXXXX și cod fiscal XXXXX, urmărind scopul obținerii unui avantaj material în urma organizării tranzitării ilegale a teritoriului Republicii Moldova a persoanelor care nu sînt nici cetățeni, nici rezidenți ai RM, a organizat, contra unei plăți constituite din 4000 dolari SUA, tranzitarea ilegală a hotarelor de stat a Republicii Moldova prin intermediul Aeroportului Chișinău cu scopul de a ajunge în țările UE, a cetățeanului Nigeriei, Nwafor Christopher XXXXX, an. XXXXX.

În continuare, urmând planul criminal elaborat, pentru a duce pînă la capăt intenția criminală inițială de migrație ilegală a persoanei indicate mai sus, la data de 26 august 2015 cet. Calmațui Eduard, care ocupa funcția de director general SA "Basarabia Nord", s-a adresat în adresa Biroului Migrație și Azil al MAI cu demersul nr. 398 din 24 august 2015 prin care a solicitat acordul pentru obținerea vizei de scurtă ședere pentru cetățeanul Nigeriei, Nwafor Christopher XXXXX, an. XXXXX, sub pretextul de a face cunoștință cu întreprinderea și testarea produselor companiei ca, ulterior să procure produsele companiei pentru a fi exportate în Nigeria.

La demersul înaintat de către Calmațui Eduard din numele companiei au fost anexate acte frauduloase, care nu corespund realității, pentru a se corespunde pct. 8, Capitolul II a HG nr. 331 din 05 mai 2011 cu privire la eliberarea invitațiilor pentru străini, întrunind astfel și prevederile art. 28 a Legii nr. 200 din 16 iulie 2010, privind regimul străinilor în Republica Moldova, în baza cărora la data de 15 septembrie 2015 de către Biroul de Migrație și Azil a fost emisă încheiere privind eliberarea invitației cu durată de ședere de 10 zile pentru cetățeanul Nigeriei, Nwafor Christopher Ikpeama, născut la 15.02.1985. În baza vizei electronice obținute drept urmare a invitației emise de Biroul de Migrație și Azil cetățeanul Nigeriei, Nwafor Christopher Ikpeama a intrat pe teritoriul Republicii Moldova prin intermediul Aeroportului Chișinău la data de 26 decembrie 2015.

Ulterior, la data de 22 ianuarie 2016, de către colaboratorii Biroului de Migrație și Azil a fost depistat cetățeanul Nigeriei, Nwafor Christopher XXXXX, an. XXXXX, cu ședere ilegală pe teritoriul Republicii Moldova.

Astfel, SA "Basarabia- Nord" a fost învinuită de organul de urmărire penală că, prin acțiunile sale intenționate a săvîrșit, prin participație, infracțiunea prevăzută de art. 42 art. 362¹ alin (3) lit. a) Cod penal adică, efectuarea unei activități ce nu corespunde actelor de constituire sau scopurilor declarate, precum și de săvîrșirea în interesul persoanei juridice a faptelor care cauzează sau creează pericolul cauzării de daune în proporții considerabile sau statului și care au fost admise, sancționate, aprobate, utilizate de persoana imputernicită cu funcții de răspundere, în cadrul organizării, în scopul obținerii, direct sau indirect, a unui folos financiar sau material, a intrării, șederii, tranzitării ilegale a teritoriului statului sau a ieșirii de pe acest teritoriu a persoanei care nu este nici cetățean, nici rezident al acestui stat, săvîrșit de un grup criminal organizat sau de o organizație criminal.

În sentință (f.d. 133, Vol II) s-a constatat că în cadrul cercetării judecătorești nu

s-a constatat vina inculpaților și aceștia urmează a fi achitați din motivul că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2. Sentința nominalizată a fost atacată cu apel de către procuror, prin care a solicitat casarea totală a acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Calmațui Eduard să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 42, 362¹ alin. (3) lit. a) Codul penal, la o pedeapsă sub formă de amendă, în mărime de 1000 unități convenționale, ceea ce constituie 20 000 lei, cu privarea de dreptul de invitare a persoanelor în țară pe un termen de 4 ani; persoana juridică SA „Basarabia Nord” să fie recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 42, 362¹ alin. (3) lit. a) Codul penal, la o pedeapsă sub formă de amendă, în mărime de 5000 unități convenționale, ceea ce constituie 100 000 lei, cu privarea de dreptul de invitare a persoanelor în țară pe un termen de 4 ani.

În susținerea apelului declarat, acuzatorul de stat a menționat că prima instanță, adoptând o sentință de achitare, a dat o apreciere juridică greșită unor probe cercetate în cadrul examinării cauzei în fond, ignorându-le pe altele, fapt ce duce la anularea sentinței adoptate.

În continuare, acuzarea a indicat că cât în faza de urmărire penală, atât și în cadrul cercetării judecătorești, inculpatul Calmațui E. precum și reprezentantul persoanei juridice inculpate, deși nu au recunoscut vina și au negat acuzațiile înaintate, vinovăția acestora de comiterea infracțiunii incriminate se confirmă prin următoarele probe: declarațiile martorilor Nwafor Christopher, Fedoruța Oleg; procesul-verbal de ridicare din 11 februarie 2016 din Secția Invitații a Direcției Imigrări Biroul Migrației și Azil al MAI; registrul de corespondență al SA „Basarabia Nord” pentru anul 2015-2016.

Mai mult, atrage atenția, ca din declarațiile martorilor apărării Iacubovschi Maxim și Avram Carolina, reiese că ultimii au executat indicațiile cet. Calmațui Eduard și fără a cunoaște, au fost folosiți de către ultimul în organizarea migrației ilegale a cet. Nwafor Christopher.

În declarațiile sale, cât inculpatul Calmațui Eduard atât și reprezentatul persoanei juridice inculpate SA „Basarabia Nord”, au făcut referință la contractul de agenție nr. 015 din 21.01.2014, în special la pct. 2.1.9, care potrivit declarațiilor acestora prevede, că de veridicitatea actelor prezentate duce răspundere „Valivas Compani” SRL. În realitate pct. 2.1.9 al contractului menționat prevede: „Agentul („Valivas Compani” SRL) se obligă să furnizeze Principalului (SA „Basarabia Nord”) informații detaliate despre cumpărătorii mărfurilor de natură recomandativă, inclusiv informații despre situația lor financiară, precum și informații despre posibilele riscuri care pot duce la pierderi financiare pentru Principal”.

Din acest considerent, acuzarea a statuat că inculpații încearcă să pună responsabilitatea pe umerii „Valivas Compani” SRL și reprezentanților acesteia. Ține de menționat, că această responsabilitate revine celui ce semnează cererea sau demersul în cazul deponenți persoane juridice, către BMA, făcându-se în cerere/demers mențiunile respective. Potrivit prevederilor pct. 1.1. al contractului nr. 015 din 21.01.2014 - „Principalul îl împuternicește și oferă agentului dreptul absolut și exclusiv de a efectua, pe teritoriul unui număr de țări, limitate de teritoriul țărilor

din Africa de Sud, Namibia, Zambia, Zimbabwe, Swaziland, CSI și țările Europene (la situația acestor formațiuni în momentul încheierii contractului), denumit în continuare în textul Acordului-Teritoriu, căutarea cumpărătorilor mărfurilor produse de Principal și aflate în posesia ultimului, denumite în continuare Marfa”. După cum observă din prevederile acestui punct, dar și din tot conținutul contractului Agentul sau cum este prevăzut de contract „Valivas Compani” SRL, nu este împuternicit să efectueze căutarea cumpărătorilor mărfurilor în Nigeria.

Respectiv, dacă și „Velivas Compani” a prezentat cerința companiei din Nigeria de a procura produsele SA „Basarabia Nord”, aceasta urma să fie respinsă. Nu a fost audiat în cadrul procesului penal cet. Barbier Valeriu, pentru a face declarații deoarece potrivit informației din baza de date a persoanelor, la data de 16.04.2017 a decedat.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iunie 2021 a fost respins, ca nefondat, apelul declarat, cu menținerea sentinței atacate.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reiterat că verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate, pe baza probelor prezentate de către procuror și examinate de prima instanță, probelor cercetate suplimentar în instanța de apel, probelor scrise din dosar, a considerat că prima instanță a constatat, în mod justificat, faptul că la caz, nu au fost prezentate probe pertinente, concludente, utile și veridice care ar demonstra vinovăția inculpaților SA ”Basarabia Nord” și Calmațui Eduard, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42, art. 362¹ alin.(3) lit. a) Codul penal, și a pronunțat corect o sentință de achitare, pe motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii or, din ansamblul de probe prezentate de procuror nu se confirmă vinovăția inculpaților SA ”Basarabia Nord” și Calmațui Eduard.

Instanța de apel a mai relatat că afirmațiile părții acuzării reprezintă opinia subiectivă a acestuia, or, prima instanță în sentința sa corect și justificat și-a motivat soluția sub aspectul achitării inculpaților de învinuire a infracțiunii încriminate, luând în vedere probele prezentate de către partea acuzării și cercetate în ședința de judecată la prezenta cauză penală, care au fost apreciate potrivit art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al admisibilității, pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, și ajungând la concluzia corectă cu privire la necesitatea achitării inculpaților pe motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii deoarece nu au fost prezentate probe verosimile în acest sens.

Totodată, instanța de apel a menționat că în ședința de judecată a fost audiat suplimentar doar martorul Avornic Rodica, și în rest, acuzarea nu a prezentat instanței de apel alte probe cu martori.

Subsidiar, instanța de apel, a concluzionat că prima instanță justificat a reiterat că prin probele acumulate la faza de urmărire penală și prezentate în instanța de judecată spre cercetare, nu s-au demonstrat elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 42, art. 362¹ alin.(3) lit. a) Codul penal, iar învinuirea adusă inculpaților nu este bazată pe probe directe ce ar confirma vinovăția acestora în comiterea infracțiunii incriminate, fapt ce vine în contradicție cu prevederile art. 8 alin. (3) în coroborare cu art. 389 Cod de procedură penală.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către procuror, prin care, invocându-se temeiul de recurs prevăzut de art.

427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, se solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauze în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul, în susținerea cerințelor recursului ordinar declarat a subliniat următoarele:

- instanța de apel, menținând sentința de achitare a primei instanțe, eronat a ajuns la concluzia că în acțiunile inculpaților lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 42, art. 362¹ alin.(3) lit. a) Codul penal;

- vinovăția inculpaților de comiterea infracțiunii incriminate se confirmă prin următoarele probe: declarațiile martorului Nwafor Christopher, menținute și în cadrul confruntării acestuia cu inculpatul Calmațui Eduard; declarațiile martorului Fedoruța Oleg; procesul-verbal de ridicare din 11 februarie 2016 din Secția Invitației a Direcției Imigrări Biroul Migrației și Azil al MAI; registrul de corespondență al SA "Basarabia Nord" pentru anul 2015-2016;

- din declarațiile martorilor apărării Iacubovschi Maxim și Avram Carolina rezultă că aceștia au executat indicațiile inculpatului Calmațui Eduard, fără a cunoaște că au fost folosiți de către ultimul în organizația migrației ilegale a cet. Nwafor Christopher;

- inculpații au admis fals în declarații, adică au indus în eroare organele de urmărire penală cu privire la legalitatea invitației și scopul necesității intrării în țară a lui Nwafor Christopher, având drept urmare, organizarea migrației ilegale a acestuia;

- prima instanță a omis și faptul că dispoziția art. 362¹ Cod penal conține diferite modalități de comiterea: organizarea intrării ilegale pe teritoriul unui alt stat precum și organizarea tranzitării ilegale al altui stat. Latura subiectivă a infracțiunii de migrațiune ilegală se manifestă prin vinovăție intenționată deoarece făptuitorul înțelege că prin acțiunile sale organizează intrarea, șederea sau tranzitarea ilegală a altui stat a persoanei care nu are acest drept. Astfel, declarația falsă în sensul art. 362¹ Cod penal înseamnă declarația necorespunzătoare adevărului, făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecințe juridice, atunci când potrivit legii declarația servește pentru producerea acestor consecințe.

Prin urmare, concluzia instanțelor de fond cu privire la faptul că inculpatul Calmațui Eduard și SA „Basarabia Nord” nu se fac vinovați de comiterea infracțiunii în cauză este una greșită, odată ce prin acele acte prezentate în vederea obținerii invitației pentru cetățeanul Nwafor Christopher Ikpeama ei si-au asumat deplina responsabilitate a veridicității informațiilor obținute și că anume inculpații au fost acei care au prezentat informațiile false și actele în vedere confirmării acestora, or din aceasta și se deduce scopul urmărit de către dâșii;

- invocând afirmația că inculpatul *"Calmațui Eduard nici nu îl cunoștea pe Nwafor Christopher Ikpeama și nici nu a primit de la el careva sume de bani"*, instanțele de fond nu au ținut cont de caracteristica infracțiunii cercetate, or, inculpatul nu a acționat în mod deschis, ce ar fi făcut posibilă documentarea recepționării acestei sume de bani, mai mult, la caz se atestă un caracter transfrontalier al infracțiunii comise.

5. La recursul ordinar declarat, în temeiul art. 431 alin. (1¹) Cod de procedură penală, a depus referință avocatul Ceachir Anatolie în numele inculpatului Calmațui Eduard, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

În acest sens, apărarea a menționat că instanța de apel, judecând cauza, corect a menținut sentința de achitare, adoptată de către prima instanță, or, procurorul nu a prezentat probe pertinente, concludente, utile și veridice care ar demonstra vinovăția inculpaților SA "Basarabia Nord" și Calmațui Eduard de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42, 362¹ alin. (3) lit. a) Cod penal.

În același timp, din conținutul recursului, se evidențiază că recurentul, de fapt, își motivează contestația prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă, motivele de reapreciere a materialului probatoriu, nu se conțin în temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

De asemenea, indică că instanța de apel în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat, s-a pronunțat și a apreciat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu, din punct de vedere al corborării lor și totodată instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar motivarea soluției corespunde dispozitivului hotărârii contestate.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat în baza materialelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal atestă că titularul acestuia invocă în calitate de temei pentru casarea hotărârii instanței de apel prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stabilesc, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile, când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Analizând decizia instanței de apel prin prisma erorii de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul penal constată, că astfel de eroare de drept nu și-a găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, dat fiind faptul, că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de către procuror, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată, iar motivarea soluției fiind în corespundere cu dispozitivul hotărârii, acesta fiind clar.

Astfel, potrivit prevederilor art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța

de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală stabilesc, că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit prevederilor art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Așadar, cu referire la criticile invocate de către acuzare precum că *instanța de apel greșit a menținut sentința de achitare a primei instanțe, fără a ține cont de faptul că vinovăția inculpaților de comiterea infracțiunii incriminate se confirmă prin următoarele probe: declarațiile martorului Nwafor Christopher, menținute și în cadrul confruntării acestuia cu inculpatul Calmațui Eduard; declarațiile martorului Fedoruța Oleg; procesul-verbal de ridicare din 11 februarie 2016 din Secția Invitații a Direcției Imigrări Biroul Migrației și Azil al MAI; registrul de corespondență al SA "Basarabia Nord" pentru anul 2015-2016, Colegiul penal notează următoarele raționamente.*

Procedura de examinare a apelului, după o hotărâre de achitare pronunțată de către prima instanță prezintă unele particularități aparte. În acest sens, trebuie avute în vedere dispozițiile art. 6 din Convenția Europeană, așa cum acestea au fost interpretate și aplicate de Curte, și prevederile art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, potrivit cărora după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, instanța de apel nu poate dispune condamnarea persoanei fără audierea acesteia în ședința de judecată a instanței de apel, precum și fără audierea părții vătămate și a martorilor acuzării, în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea unei persoane.

Bazat pe cele ce preced, Colegiul penal evidențiază că, *mutatis mutandis*, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre prin care constată vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii imputate, bazându-se exclusiv pe actele și lucrările primei instanțe, în temeiul cărora s-a dispus achitarea inculpatului.

Astfel, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, acuzatorul de stat este obligat în instanța de apel să solicite o nouă audiere atât a inculpatului, cât și a martorilor acuzării, declarațiile cărora sunt probe în acuzare, în măsură să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului. În particular, în atare situații administrarea mijloacelor de probă se desfășoară după regulile generale prevăzute pentru prima instanță, fiind aplicat principiul nemijlocirii, ce permite instanței să perceapă direct faptele și împrejurările relatate de părți sau martori, precum și reacțiile acestora la întrebările adresate.

În acest context, Colegiul penal remarcă că potrivit procesului-verbal al ședințelor de judecată ale instanței de apel (f.d. 203-207, Vol. II), se constată că au fost audiați suplimentar doar inculpații Calmațui Eduard și SA "Basarabia-Nord", precum și martorul Avornic Rodica, însă procurorul nu a asigurat prezența celorlalți martori ai acuzării pentru a fi audiați în cadrul instanței de apel, deși, în opinia acuzării, declarațiile acestora sunt de o natură susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial învinuirea înaintată inculpaților.

Prin urmare, instanța de apel, judecând apelul declarat de către procuror a examinat probele și înscrisurile din materialele cauzei cercetate de prima instanță, în conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală, iar procurorul a făcut trimitere la ansamblul probator expus la f.d. 207, Vol. II, adică, același probatoriu ce a fundamentat soluția primei instanțe de achitare a inculpaților de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 42, 362¹ alin. (3) lit. a) Cod penal (f.d. 46-55, Vol. II), fără a prezenta noi probe, care dovedesc, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost comisă de către inculpați în circumstanțele descrise în rechizitoriu.

Astfel, potrivit prevederilor art. 8 alin. (2) Cod de procedură penală, nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa, deoarece acuzarea urmează să prezinte probe care ar confirma vinovăția persoanei de săvârșirea unei culpe, dar nu invers.

Or, potrivit jurisprudenței CtEDO, bazată pe prevederile art. 6 parag. 1 al Convenției, care impune, printre altele, ca, în îndeplinirea funcțiilor lor, membrii unui tribunal să nu pornească de la ideea preconcepută că cel trimis în judecată a comis actul incriminat; sarcina probei revine acuzării, iar de situația îndoielnică beneficiază cel acuzat (*in dubio pro reo*), (*CEDH, 06 decembrie 1988, Berbera, Messegue et Jabardo c/Espagne*).

În rezumat la cele menționate supra, Colegiul penal constată că, instanța de apel, judecând apelul declarat de către procuror, a cercetat amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpaților, a verificat și a apreciat conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și a prezentat raționamente forte ce au fundamentat menținerea sentinței de achitare a primei instanțe.

Subsidiar, cu referire la argumentele recurentului, precum că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, Colegiul penal le apreciază ca fiind neîntemeiate, deoarece, verificând minuțios decizia recurată în raport cu argumentele invocate în apel, se atestă că acuzarea a primit răspuns la argumentele înaintate, iar simplul dezacord al titularului cererii de recurs cu soluția pronunțată în speță, nu constituie temei de admitere a recursului în sensul formulat. Mai mult, în conținutul recursului nu au fost descrise care anume din motivele apelului nu au fost luate în considerație la judecarea cauzei.

În continuarea expunerilor sale, Colegiul penal menționează că motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atât timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, așa cum s-a procedat în speță.

Subsecvent, reieșind din argumentele invocate în recursul ordinar declarat de către procuror, Colegiul penal reține că acestea se referă în mare parte doar la chestiunea de apreciere a probelor. Or, acesta face o proprie evaluare a materialului probator, prezentând versiunea potrivit căreia probele administrate de către instanța de apel confirmă vinovăția inculpaților Calmațui Eduard și SA "Basarabia-Nord" de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42, 362¹ alin. (3) lit. a) Cod penal.

Sub acest aspect, însă, se impune precizarea că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile în proces, se concentrează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale, precum și pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării acestora.

Însă, cu referire la faptul dacă chestiunea de apreciere a probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, instanța de recurs reiterează, că motivele de reapreciere a probelor nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, și astfel nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate, deoarece instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială a instanțelor respective.

Din aceste considerente, Colegiul penal nu examinează criticile referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente factice, ci verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanțele de fond, corectitudinea dispunerii achitării inculpaților conform învinuirii incriminate, astfel că reaprecierea probelor, în modul propus de către recurent, nu se încadrează în prevederile art. 427 Cod de procedură penală, iar o altă opinie asupra probelor, care au fost puse la baza deciziei instanței de apel, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

Cu referire la alegațiile recurentului, precum că *instanța de apel, menținând sentința de achitare a primei instanțe, eronat a ajuns la concluzia că în acțiunile inculpaților lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 42, art. 362¹ alin.(3) lit. a) Codul penal*, Colegiul penal subliniază următoarele.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 362¹ Cod penal se exprimă prin acțiunea de organizare a intrării, șederii, tranzitării ilegale a teritoriului statului sau a ieșirii de pe acest teritoriu a persoanei care nu este nici cetățean, nici rezident al acestui stat.

Tot aici, urmează a se menționa că *nu pot fi considerate documente care apar în contextul activităților organizate de către subiectul infracțiunii prevăzute de art. 362¹ Cod penal, acele documente care sunt necesare în vederea eliberării vizelor de intrare/ieșire în/din Republica Moldova, deoarece documentele respective nu au destinația care rezultă din interpretarea dispoziției ce încriminează fapta de organizare a migrației ilegale.* Or, perfectarea lor poate contribui doar la intrarea pe teritoriul unui stat.

Potrivit art. 2-3 din Regulamentul privind modul de eliberare a invitațiilor pentru străini, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 331 din 05 mai 2011, ”*Invitația este un document oficial pe care autoritatea competentă pentru străini o eliberează la cererea persoanei fizice cu domiciliu permanent sau temporar în Republica Moldova*

sau demersul persoanei juridice și care constituie una dintre condițiile de obținere a vizei Republicii Moldova de către cetățenii statelor menționate în anexa nr. 2 la prezenta Hotărâre. Invitația este document de strictă evidență, unic pe întreg teritoriul Republicii Moldova și este valabil în limitele termenului indicat, înscrierile fiind lizibile și fără corectări”.

În aserțiunea dată, instanța de recurs ordinar concluzionează că atât prima instanță, cât și instanța de apel corect au stabilit că cet. Calmațui Eduard, deținând funcția de director general al SA ”Basarabia Nord” în scopul realizării planului de activitate și de realizare a produselor a semnat contractul de agenție nr. 015 din 21 ianuarie 2014 cu administratorul ”Valivas Companie ” - Barbier Valeriu în vederea semnării contractelor de achiziție a produselor peste hotarele țării. Așadar, rezultă că cu organizarea obținerii vizei și alte acte permise ale persoanelor străine s-a ocupat Barbier Valeriu, iar inculpatul Calmațui Eduard a semnat din numele persoanei juridice demersul în adresa Biroului de Migrație și Azil, fapt ce nu constituie document oficial în sensul laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 362¹ Cod penal.

Mai mult, invitarea în Republica Moldova a cetățenilor Nigeriei a avut loc în temeiul contractului de agenție în vederea prezentării mărfurilor fabricate de SA ”Basarabia Nord” și realizării exportului acestora pe piața Nigeriei.

Sub aspectul *laturii subiective*, infracțiunea de organizare a migrației ilegale este o infracțiune săvârșită cu intenție directă, iar motivul acestei infracțiuni îl constituie *interesul material*.

În acest sens, Colegiul penal reiterează că instanțele de fond justificat au constatat că organul de urmărire penală nu a probat faptul că atât SA ”Basarabia Nord”, cât și Calmațui Eduard ar fi urmărit sau ar fi obținut *careva foloase materiale*. Or, conform declarațiilor martorului Nwafor Christopher (f.d. 46-52, Vol. I), depuse în cadrul urmăririi penale, ultimul a comunicat că ”*a obținut viza Republicii Moldova prin intermediul unei companii de turism „Global TOOR LTD” din Nigeria, or. Borna State, achitând suma 4000 dolari SUA. Bani respectivi i-a dat unei persoane pe nume Augustin, de origine nigerian. S-a hotărât să vină în Republica Moldova la propunerea companiei de turism „Global TOOR LTD”. Personal nu a avut contact cu careva persoane din Republica Moldova pentru a obține o invitație, de toată procedura s-a ocupat agenția de turism menționată. Așa agent economic precum SA „Basarabia Nord” nu cunoaște și care este genul de activitate al întreprinderii la fel nu cunoaște. Bani i-a achitat în bancă pe un nume personal, a plătit în rate, a achitat în valută locală”*.

Prin urmare, Colegiul penal, analizând materialele cauzei în raport cu argumentele invocate de către recurent, conchide că instanța de apel, menținând soluția primei instanțe, la judecarea apelului a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală, în mod întemeiat a ajuns la concluzia că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 42, art. 362¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, motivându-și temeinic soluția în acest sens, așa cum este indicat în pct. 4. al prezentei decizii, soluție pe care instanța de recurs o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară, deoarece soluția instanței de apel este pe deplin conformă circumstanțelor de fapt și de drept stabilite, precum și practicii judiciare constante.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în cazul în care instanțele de fond și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*a se vedea, în special, cauzele Garcia Ruiz v. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999; Helle v. Finlanda, hotărârea din 19 decembrie 1997*).

Totodată, în concepția Curții Europene, art. 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (*cauza Van de Hurk v. Olanda, nr. 16034/90 din 19 aprilie 1994, Immeubles Groupe Kosser v. Franța, nr. 38748/97 din 9 martie 1999*).

Față de cele ce preced, Colegiul penal atestă că instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel, nu a comis erori de drept, care ar genera casarea deciziei adoptate, urmând a fi dispusă inadmisibilitatea recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iunie 2021, în cauza penală privindu-i pe **Calmațui Eduard XXXXX, SA ”Basarabia-Nord”**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **24 martie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie